

فرانس قان ئهنرات له بهرهمهينانی گازی کيميايی ناگاداربووه ... چاک

پوژی 2005-11-21 به ئامادهبوونی ژمارهیهک له کهناڵهکانی راگهیانندی ناوخیوی هۆلهندا و چهند دهزگای ههوالنیری جیهانی و پوژ تیقی و به ئامادهبوونی ههلسوپراوانی ناوهندی ههلهبجه - چاک و ژمارهیهک له کوردهکانی دانیشتووی ئه و وولاته دوايين پرۆسهی به دادگاییگهیانندی فرانس قان ئهنرات له شاری دهنهاخ بهرپوهچوو.

فرانس قان ئهنرات له دایک بووی 1942-08-09 ی شاری دهنهیلدهری هۆلهندا به و به تاوانی بهشداریکردنی له جینۆسایدی خهڵکی کورد له عیراق و ئیران له 7 ی دیسهمبهری 2004 هوه له کاتیگدا خهریکی خوئامادهکردن بو دهربازبوون له هۆلهندا بوو له سهر داوای کۆمیتهی به دادگاییگهیانندی فرانس قان ئهنرات که ناوهندی ههلهبجه پۆلی سهرهکی دهگێرێ تیايدا راپیچی زیندان و دادگاییکردن کرا. قان ئهنرات به تاوانی کرین و فروشتن و دهستهبهکردنی سهدان تهن مهوادی کیمیایی به شیوهیهکی نایاسایی به پرژیمی پیشووی عیراق رووهو لیپرسینهوهی دادگایی بووهوه. به پێی ئه و بهلگهنامانهی که تاوهکو ئیستا له بهردهستان 538 تهن مهوادی (thiodiglycol) به پرژیمی پیشووی عیراق فروشتوووه. (thiodiglycol) ماددهیهکی بنهپهتییه له دروستکردنی گازی کیمیایی.

ئهوهی شایانی باس بێت لهم دانیشتنهی دوايیدا دهركهوت که قان ئهنرات ئهم بازرگانییهی له کاتیگدا ئهنجام داوه که پیشتر زانیویهتی ئهم ماددهیه له بهرهمهينانی گازی کیمیاییدا بهکار دههینریت، ئهمه به پێی لیدوانی یهکیک له شایهده گرنهگهکانی ئهم دادگاییکردنه که له گفتوگۆیهکی تهلهفزیوونی لهگهڵیدا ئهنجام درا. ئهم کهسه شهریکه بازرگانی پیشووی قان ئهنرات بووه له سالانی ههشتاکاندا، خهڵکی یابانه و ناوی (Tanaka) هیه. ئهوهی جێی سهرنجی ههموانی به لای خویدا راکێشا باسکردن بوو له گویزانهوهی ئهم ماددانه له ریگای تورکیاوه بهرهو عیراق. ههروهها له پرسیاریکدا که پووبهرووی (Tanaka) کرایهوه که ئایا دلنیايه لهو قسانهی که قان ئهنرات پیشتر زانیویهتی که ئهم ماددانه بو دروستکردنی مؤستهردگاز بهکاردههینریت، له وهلامدا و بێ دوودلی ووتی: بیگومان پیشتر ئهمه زانیوه! ئا به دلنیاييیهوه.

بریار وایه که له 23 ی دیسهمبهری ئهمسالدا دوايين بریاری دادگا لهسهر ئهم دۆزه رابگهیهنریت. ناوهندی ههلهبجه - چاک سهرنجی تهواوی میدیاکانی کورد بو ئهوه رانهکیشیت که له چوارچیوهی راگهیانندی حیزبی بینه دهرهوه و به لیپرسراوییهکی بهرز و گهروهوه له بهرامبهر کیشه چاره نووس سازهکانی گهلهکه مان بینه مهیدان و راستییهکان بو خهڵک و میژوو رابگهیهنن.

سهرنجی ههمووان بو ئهوه رانهکیشین که له کۆتایی دادگاییکردنهکهدا رپپورتازیک بلاو ئهکهینهوه.

ناوهندی ههلهبجه دژ به ئهنفالكردن و جینۆسایدی گهلی کورد - چاک

2005-11-21